

sygn. XXV C 1358/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 grudnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR (del.) Kamil Gołaszewski

Protokolant Elżbieta Ilić

po rozpoznaniu 12 grudnia 2018 roku na rozprawie

sprawy z powództwa J. D.

przeciwko Bankowi (...) SA

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

I. oddała powództwo;

II. zasądza od **J. D.** na rzecz **Banku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.** 5 503,80 zł (pięć tysięcy pięćset trzy złote osiemdziesiąt groszy) tytułem kosztów procesu.

sygn. XXV C 1358/17

UZASADNIENIE

W pozwie z 15 lipca 2017 roku (k. 2-14) powód J. D. żądał zasądzenia od pozwanego Banku (...) SA w W. na swoją rzecz kwoty 75 253,75 zł, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu wg norm przepisanych.

W skład powyższej kwoty wchodzi 50 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 3 113,75 zł i 22 140 zł tytułem odszkodowania. Odszkodowania obejmuje koszty sądowe oraz koszty wynagrodzenia adwokackiego poniesione przez pozwanego w trakcie toczących się uprzednio postępowań sądowych, natomiast żądanie zadośćuczynienia wynika z bezprawnych działań pozwanego w toku prowadzonych przeciwko powodowi postępowań sądowych i egzekucyjnych.

Pozwany Bank (...) SA w W. konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Podstawą rozstrzygnięcia są poniższe ustalenia faktyczne:

1. W dniu 20 marca 2002 roku K. D. (1) – brat powoda – zawarł z Bankiem (...) SA w K. umowę nr (...) o kredyt preferencyjny przeznaczony na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej „nawozowy” (dalej również: Umowa kredytu) (umowa kredytu k.116-119). Na podstawie Umowy bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie 33 000 złotych na okres jednego roku.
2. W dniu zawarcia Umowy kredytu K. D. (1) złożył pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji w zakresie roszczeń wynikających z Umowy kredytu do kwoty 49 500 zł (oświadczenie o poddaniu się egzekucji k.121).
3. 22 listopada 2005 r. kredytujący bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) stwierdzający zadłużenie K. D. (1) z tytułu Umowy Kredytu w kwocie 45 680,92 zł (bankowy tytuł egzekucyjny k.123).

4. Postanowieniem z 16 grudnia 2005 r. Sąd Rejonowy w G. nadał klauzulę wykonalności ww. bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z zastrzeżeniem że egzekwowana suma należności nie może przekroczyć kwoty 49 500 zł (wniosek o nadanie klauzuli wykonalności k.114-115, postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności k.124, tytuł wykonawczy k.219-220).
5. Pismami z dnia 13 października 2009 r. i 22 listopada 2010 r. Bank (...) SA ((...) SA – następca prawny Banku (...) SA) wezwał J. D. do spłaty zadłużenia wynikającego z Umowy kredytu pod rygorem wystąpienia do sądu z powództwem o uznanie za bezskuteczną umowy sprzedaży z dnia 18 grudnia 2007 r. nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgę wieczystą nr (...) (wezwania do zapłaty z 13.10.2009 r. i 22.11.2010 r. k.17-18).
6. Pozwem z 15 grudnia 2010 roku Banku (...) SA w W. żądał uznać za bezskuteczną umowy sprzedaży z dnia 18 grudnia 2007 r. nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgę wieczystą nr (...), w celu zaspokojenia wierzytelności Banku w kwocie 95 160,86 zł z tytułu umowy nr (...) o kredyt preferencyjny przeznaczony na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej „nawozowy” stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 22 listopada 2005 r. (pozew o uznanie czynności za bezskuteczną k.2-6 akt sprawy I C 675/10).
7. Wyrokiem z dnia 8 lutego 2012 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku uznał za bezskuteczną w stosunku do Banku (...) SA w W. umowę sprzedaży z dnia 18 grudnia 2007 r. nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgę wieczystą nr (...), w celu zaspokojenia wierzytelności Banku określonej bankowym tytułem egzekucyjnym nr (...) z dnia 22 listopada 2005 r., zmieniając tym samym wcześniejszy wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie, który oddał powództwo o uznanie czynności za bezskuteczną (wyrok SO w Olsztynie z 15.06.2011 r., I C 675/10 oraz wyrok SA w Białymstoku z 08.02.2012 r., I ACa 564/11 k.218).
8. W powyższym wyroku Sąd Apelacyjny zasądził ponadto od J. D. na rzecz Banku (...) SA kwotę 8 402 zł tytułem kosztów procesu. Rozstrzygnięciu w tym zakresie klauzula wykonalności została nadana postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19 kwietnia 2012 roku. Powstały w ten sposób tytuł wykonawczy stał się podstawą wszczęcia egzekucji w sprawie o sygn. (...) prowadzonej przeciwko J. D..
9. W dniu 22 lutego 2012 r. Bank (...) SA złożył wniosek o wszczęcie, na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 22 listopada 2005 r. oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 8 lutego 2012 r., egzekucji z nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w G. prowadzi księgę wieczystą nr (...), wskazując, że zadłużenie wynikające z tytułu wykonawczego wynosi na dzień złożenia wniosku 109 188,79 zł (wniosek o wszczęcie egzekucji k.150). Postępowanie egzekucyjne prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G. A. K. w sprawie o sygn. Km (...).
10. Pismem z dnia 24 sierpnia 2012 r. (...) SA ograniczył egzekucję w sprawie Km (...) przeciwko J. D. do kwoty 49 500 zł (pismo (...) z 24.08.2012 r. k.97, 210).
11. Najpóźniej 12 września 2012 roku pełnomocnik pozwanego powziął wiedzę o ograniczeniu egzekucji do kwoty 49 500 zł, otrzymując pismo komornika A. K. z 4 września 2012 roku (pismo procesowe z 12.09.2012 z załącznikami, k.297-301 akt I C 675/10).
12. Pismem z 21 września 2012 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. obwieścił o pierwszej licytacji nieruchomości, wskazując sumę oszacowania na 349 600 zł oraz termin licytacji na 19 października 2012 r. (obwieszczenie o pierwszej licytacji k.154, operat szacunkowy k.159-195).
13. Pismem z 17 października 2012 r. (...) SA wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego z ww. nieruchomości, o czym komornik postanowił w dniu 18 października 2012 r. (wniosek o zawieszenie egzekucji k.153, postanowienie Komornika przy SR w G. z 18.10.2012 r., Km (...) k.216).

14. Pismem z 13 sierpnia 2013 r. (...) SA wniósł o podjęcie zawieszonoego postępowania egzekucyjnego (wniosek o podjęcie postępowania k.156).

15. Pismem z 10 września 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. obwieścił o pierwszej licytacji nieruchomości, wskazując sumę oszacowania na 349 600 zł oraz termin licytacji na 4 października 2013 r. (obwieszczenie o pierwszej licytacji k.200).

16. Postanowienie z 16 października 2013 r. Sąd Rejonowy w G. oddalił skargę na obwieszczenie komornika o terminie licytacji nieruchomości (postanowienie SR w G. z 16.10.2013 r., I Co 1350/13 k.201).

17. Pismem z 5 listopada 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. obwieścił o pierwszej licytacji nieruchomości, wskazując sumę oszacowania na 349 600 zł oraz termin licytacji na 29 listopada 2013 r. (obwieszczenie o pierwszej licytacji k.202).

18. Postanowieniem z 19 listopada 2013 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w G. zawiesił postępowanie egzekucyjne z nieruchomości (postanowienie Komornika przy SR w G. z 19.11.2013 r., Km (...) k.205).

19. Wyrokiem z 12 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy w G. oddalił powództwo o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 22 listopada 2005 r. (wyrok SR w G. z 12.08.2016 r., I C 512/16 k.98).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie wskazanych dokumentów. Nie stanowiły natomiast podstawy dokonania istotnych dla rozstrzygnięcia ustaleń faktycznych zeznania powoda, które stanowiły raczej prezentację subiektywnych poglądów powoda, nie zgadzającego się z treścią rozstrzygnięć zapadłych wcześniej w sprawach toczących się z jego udziałem.

Powództwo podlegało oddaleniu w całości albowiem:

1. Przesłanką umożliwiającą przypisanie pozwanemu odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną powodowi lub za naruszenie dóbr osobistych powoda jest ustalenie bezprawności działania (albo zaniechania) pozwanego oraz istnienie związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego a szkodą wyrządzoną powodowi. Konieczność bezprawności działania wynika zarówno z treści art. 415 kc (Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia), jak i art. 24 kc określającego zasady ochrony dóbr osobistych (Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne (...)) Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.). W przypadku art. 415 kc przyjmuje się, że tylko czyn bezprawny może być rozpatrywany w kategoriach czynu zawinionego. Innymi słowy – zarzut nieprawidłowego działania (winę) można przypisać tylko takiej osobie, która działa bezprawnie.

2. Bezprawność rozumieć należy szeroko – jako niezgodność zachowania się sprawcy z porządkiem prawnym, tj. zakazami lub nakazami wyrażonymi w przepisach ale też naruszenia zasad współżycia społecznego. Zarówno na gruncie art. 415 kc, jak i art. 24 i 448 kc, nie jest działaniem bezprawnym wykonywanie własnych praw podmiotowych.

3. Właśnie na wykonywaniu własnych praw podmiotowych polegało co do zasady działanie pozwanego, który jako wierzyciel był w pełni uprawniony do podejmowania działań zmierzających do wyegzekwowania należności wynikających z umowy z 2002 roku zawartej z K. D. (1). W zakres tych działań wchodzi również korzystanie z uprawnień wynikających z treści przepisów kodeksu cywilnego regulujących skargę pauliańską, tj. zasady uznawania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną. Z takich uprawnień skorzystał pozwany wytaczając powództwo w sprawie toczącej się między stronami w Sądzie Okręgowym w Olsztynie, a następnie w Sądzie Apelacyjnym w Białymstoku i otrzymał ochronę. Prawdliwość i słuszność wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku nie może podlegać w niniejszej sprawie badaniu. Zarówno sąd, jak i strony postępowania, są związane prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku (art. 365§1 kpc). Jego wzruszenie może nastąpić tylko przy wykorzystaniu środków przewidzianych w przepisach prawa. Stąd też wszelkie zarzuty formułowane w pozwie, a dotyczące nienależytej

staranności banku na etapie egzekucji prowadzonej przeciwko K. D. (2) są bez znaczenia. Sąd to okoliczności, które powinny być zgłaszane w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Okręgowym w Olsztynie. Na marginesie można jedynie wskazać, że nawet obecnie powód nie wskazuje konkretnego majątku K. D. (1), do którego bank mógłby skierować skuteczną egzekucję.

4. Nie jest też bezprawne wezwanie powoda przez bank do zapłaty należności wynikającej z umowy kredytu przed wytoczeniem powództwa w celu uzyskania wyroku umożliwiającego prowadzenie egzekucji z nieruchomości, którą powód nabył od K. D. (1). Działanie takie zmierza raczej do uniknięcia konieczności procesu sądowego i postępowania egzekucyjnego niż do szykanowania powoda. Bank żądał przy tym zaspokojenia należności wynikającej z umowy kredytu, a nie z treści konkretnego tytułu wykonawczego.

5. Również analizując czynności podejmowane przez pozwanego w toku wyżej opisanego postępowania, nie sposób dostrzec jakichkolwiek nieprawidłowości w postępowaniu pozwanego. Bank żądał ochrony wierzytelności wynikającej z umowy kredytu. Istnienie i wysokość tej wierzytelności istnieje obiektywnie, zgodnie z postanowieniami stosunku prawnego (umowy) łączącego bank z K. D. (1). Czym innym jest możliwość egzekwowania wierzytelności na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego i ograniczenia wynikająca z oświadczenia kredytobiorcy stanowiącego zgodę na wystawienia takiego tytułu, a następnie z treści postanowienia sądu. Odróżnić należy wysokość wierzytelności (podlegającą ochronie w całości) od możliwości prowadzenia egzekucji na podstawie konkretnego tytułu wykonawczego. Wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego nie kreuje podlegającej ochronie wierzytelności a jedynie ją stwierdza. Dłużnik zobowiązany jest do zapłaty określonej kwoty nie dlatego, że bank wystawił tytuł egzekucyjny o określonej treści, a dlatego, że obowiązek zapłaty tej kwoty wynika z postanowień umowy i przepisów prawa. Nie ma przeszkód aby niezależnie od wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego bank wystąpił przeciwko dłużnikowi z powództwem o zapłatę kwot przekraczających zakres należności podlegających egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego i nadanej mu klauzuli wykonalności.

6. Wytaczając powództwo bank zobowiązany był określić podlegającą ochronie wierzytelność i uczynił to odwołując się do treści umowy kredytu. Odwołanie się do treści bankowego tytułu egzekucyjnego stanowiło jedynie uściślenie żądania, przy czym trzeba zauważyć, że bankowy tytuł egzekucyjny w swojej treści obejmuje całą należność. Jediną wątpliwość budzi raczej treść wyroku Sądu Apelacyjnego, który określając wierzytelność, której udzielił ochrony, nie odwołał się – zgodnie z żądaniem banku – do treści stosunku prawnego (umowy kredytu), a jedynie do treści bankowego tytułu egzekucyjnego i nadanej mu klauzuli wykonalności.

7. Jediną nieprawidłowością jakiej dopuścił się bank, było wszczęcie egzekucji z nieruchomości (sprawa Km (...)) w wysokości przekraczającej zakres tytułu wykonawczego. Błąd w tym zakresie popełnił zarówno bank, jak i mógł popełnić komornik, który powinien uwzględnić ograniczenie odpowiedzialności dłużnika wynikające z treści tytułu wykonawczego. Jednak żadne z tych uchybień nie wyrządziło szkody pozwanemu, ani nie doprowadziło do naruszenia jego dóbr osobistych. Samo wszczęcie egzekucji było bowiem prawidłowe, a określenie innej egzekwowanej kwoty nie zmienia niczego w sytuacji powoda jako osoby, która musi znosić prowadzenie egzekucji z nieruchomości. Przy czym bank już po 6 miesiącach, zanim doszło do istotnych czynności w ramach egzekucji, ograniczył swoje żądanie dostosowując je do treści tytułu wykonawczego.

8. Powód nie wykazał aby w okresie od 2009 roku (wezwanie do zapłaty) do września 2012 roku (ograniczenie egzekucji) przejawiał gotowość zapłaty na rzecz banku kwoty 49 500 zł. Przyjęciu tezy, że wszczęcie przez bank egzekucji jedynie kwoty 49 500 zł doprowadziłoby do szybszego zakończenia postępowania egzekucyjnego przeczy chociażby to, że powód nie zapłacił znacznie mniejszej kwoty jaką stanowiła należność z tytułu kosztów procesu.

9. Ewentualne uchybienia komornika, który nie uznawał powoda za osobę uczestniczącą w postępowaniu i nie doręczał mu korespondencji nie mogą obciążać banku.

10. Tym bardziej nieprawidłowości w działaniu banku nie można stwierdzić w czynnościach, które bank podjął w celu wyegzekwowania przyznanej mu w wyroku Sądu Apelacyjnego kwoty 8 402 zł tytułem kosztów procesu. Pomiędzy wydaniem wyroku stwierdzającego obowiązek zapłaty kwoty a wystąpieniem przez bank z wnioskiem o nadanie

orzeczeniu klauzuli wykonalności minęło ponad 2 miesiące, a następnie wszczęciem egzekucji. Jest to czas dostateczny na zapłatę należności. Jeśli powód tego zaniechał, również po wszczęciu postępowania egzekucyjnego, to niekorzystne dla niego skutki jakie się z tym wiążą (zarówno w sferze materialnej, jak i „dobrego imienia” – uniknięcia określenia go dłużnikiem) są rezultatem zaniechania po jego stronie, a nie podjęcia przez bank bezprawnych działań.

11. W rezultacie należało przyjąć, że co do zasady wszystkie działania pozwanego banku nie były bezprawne, gdyż stanowiły realizację uprawnień przysługujących bankowi jako wierzycielowi. Uchybienie na etapie wszczęcia postępowania egzekucyjnego zostało naprawione a ponadto nie miało wpływu na sytuację dłużnika. Do wszczęcia egzekucji doszło w pełni prawidłowo, a odmienna pierwotnie wskazana kwota nie podlega przecież ujawnieniu ani w treści księgi wieczystej, ani innych publicznie dostępnych ogłoszeń powstałych w toku postępowania. Dlatego, o ile można się zgodzić ze stroną powodową, że określenie danej osoby dłużnikiem może ją stygmatyzować, naruszać dobre imię, ale takie skutki następują jedynie gdy jest to określenie niesłuszne, a nie w sytuacji gdy istnieje możliwość prowadzenia egzekucji ale dotyczy ono innej kwoty. Ponadto w zakresie kwoty 8 402 zł wszczęcie egzekucji z całego majątku powoda było jak najbardziej prawidłowe. To, że powód nie zgadzał się z rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego nie zwalnia od obowiązku wykonania wyroku.

12. Niezależnie od powyższego, za bezzasadne należy uznać wskazywanie na szkodę jaką poniósł powód wysokości kosztów wynagrodzenia pełnomocnika i kosztów sądowych jakie powód poniósł w poprzednio toczących się postępowaniach, w których rozstrzygnięto już między stronami o obowiązku zwrotu kosztów procesu.

13. Podsumowując należałoby wskazać, że gdyby powód środki jakie przeznacza na prowadzenie kolejnych postępowań spożytkował, w okresie od 2009 roku, na zaspokojenie należności banku, to znaczna część tych należności byłaby już spłacona...

Oddalając powództwo sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 kpc, obciążając powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego poniesionych przez niego kosztów. Składa się na nie 5400 zł wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 86,80 zł kosztów podróży pełnomocnika. Sąd uznaje bowiem za zasadne zaangażowanie przez pozwanego pełnomocnika, który nie wykonuje zawodu w siedzibie sądu, w sytuacji, w której jest to osoba uczestnicząca we wcześniejszych postępowaniach toczących się pomiędzy stronami.

Wobec powyższego, sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

(...)